

Novice iz Evropske unije

POROČILO EVROPSKE KOMISIJE O DIREKTIVI O VARNOSTI IZDELKOV – SPLOŠNI VARNOSTI PROIZVODOV¹

Evropska komisija je objavila poročilo o uveljavitvi Direktive o varnosti izdelkov. V njem na podlagi umika številnih izdelkov s trga v letu 2007 ugotavlja, da sistem dobro deluje, če udeleženci na trgu spoštujejo predpise in jih pravilno uporabljajo. Namen direktive, ki velja za neživilske izdelke, je, da so na trgu na voljo le varni izdelki.

Komisija ugotavlja, da vse države članice EU niso prenesle direktive v svoj pravni red enako. Z nekaterimi državami članicami se Komisija zato še pogaja o rešitvah, ki so jih uvedle. Od določb, ki so navedene v 3. členu direktive, odstopajo predvsem nekatere rešitve s področja varnosti izdelkov. Nekatere članice niso prenesle v pravni red vseh določb, nekatere so uvedle svoje rešitve. Glede sledljivosti so se nekatere članice odločile, da mora biti na embalaži obvezno navedeno, kje so izdelani posamezni sestavni deli, nekatere članice omogočajo, da je tovrstna navedba prostovoljna. Nekatere države članice zahtevajo notifikacijo proizvajalca le v primeru znanega tveganja, ne pa tudi v primeru, ko menijo, da bi na podlagi razpoložljivih informacij proizvajalec tveganje moral poznati.

V Sloveniji je Direktiva o splošni varnosti proizvodov v naš pravni red prenesena z Zakonom o splošni varnosti proizvodov (ZSVP-1), ki je bil objavljen v Uradnem listu RS, št. 101/2005. Ta zakon predstavlja pravni okvir za zagotavljanje splošne varnosti vseh proizvodov na trgu, tudi tistih, ki niso predmet posebnih predpisov.

S prevzemom direktive je slovenski pravni sistem vpeljal temeljna pravila ravnanja, ki omogočajo uspešno razrešitev načel prostega pretoka blaga ter varstva potrošnikov in drugih uporabnikov. V zakon je vključena tudi vsebina Direktive o proizvodih zavajajočega videza, ki zaradi tega ogrožajo zdravje in varnost potrošnikov (87/357/EGS). V praksi je zaživela s priključitvijo Slovenije v Evropsko unijo.

Inšpekcijski pregledi

Inšpekcijske preglede opravljajo pristojni organi v državah članicah na podlagi letnih programov, inšpektorji pa morajo biti usposobljeni ukrepati tudi v nujnih primerih, piše v poročilu Komisije. Komisija je v zadnjih petih letih pomagala vzpostaviti tudi čezmejni nadzor, zlasti na območju Baltika, projekt EMARS pa je namenjen izmenjavi dobrih praks in vključuje 15 držav članic, med njimi je tudi Slovenija.

Devetega julija 2008 je bila sprejeta nova zakonodaja (uredba) o kakovosti izdelkov, nadalje navaja Komisija. Med njenimi cilji sta izboljšanje nadzora izdelkov, za katere velja skupna evropska zakonodaja, in zagotovitev sledljivosti izdelkov. Pristojnim organom državam članic omogoča preskušanje značilnosti izdelkov, preden pridejo na trg. Evropska komisija še pripravlja smernice, ki bodo omogočile dopolnjevanje Direktive o varnosti izdelkov z novo uredbo, ki je bila sprejeta julija lani.

¹ Po poročilu Slovenskega gospodarskega in raziskovalnega združenja, Bruselj, z dne 23. 1. 2009 povzela mag. Jožica Škof Nikolič.

Sistem RAPEX

Direktiva o splošni varnosti proizvodov (Directive 2001/95/EC of the European parliament and of the Council of 3 December 2001 on general product safety, OJ L11, 15. 1. 2002, str. 4) med drugim določa, da so podatki, ki so na voljo organom držav članic ali Komisiji in se nanašajo na tveganja, ki jih proizvodi predstavljajo za zdravje in varnost potrošnikov, praviloma dosegljivi javnosti. Še posebej so javnosti dostopne informacije o vrsti proizvoda, nevarnosti, povezani z njegovo uporabo, in o sprejetih ukrepih.

Od uveljavitve Direktive o splošni varnosti proizvodov, to je od 15. januarja 2004, Komisija EU tedensko objavlja podatke o priglašeni proizvodih v sistem RAPEX. Seznam nevarnih proizvodov si lahko ogledate na spletnih straneh varstva potrošnikov EU, kjer lahko dobite tudi več informacij o sistemu RAPEX.

Število prijav izdelkov, ki so nevarni za zdravje in varnost potrošnikov, se je od leta 2004 občutno povečalo, ugotavlja Evropska komisija. Leta 2004 je Komisija zabeležila 468 prijav nevarnih izdelkov v sistem RAPEX, leta 2005 že 847, leta 2006 jih je bilo 1051 in 1605 leta 2007. Število ukrepov, ko je šlo za resno nevarnost, se je povečalo s 388 v letu 2004 na 1355 v letu 2007. Največ prijav v RAPEX so prejeli za igrače in opremo za otroke ter električne aparate in naprave. Največ nevarnih izdelkov je s Kitajske – med januarjem in septembrom 2008 jih je bilo 56 odstotkov.

V skladu z Uredbo o načinu mednarodne izmenjave informacij o ukrepih in dejanjih, ki omejujejo trgovanje s proizvodi, je Tržni inšpektorat Republike Slovenije določen kot nacionalna kontaktna točka za sprejem in posredovanje tovrstnih informacij, prav tako je v skladu z veljavno zakonodajo pristojen za nadzor varnosti proizvodov, namenjenih potrošnikom.

Kadar posedujete ali ste v prodajalni, pri znancih oziroma kje drugje opazili proizvod, ki je bil priglašen v sistem RAPEX in je objavljen na zgoraj navedenih spletnih straneh, lahko to sporočite na naslov [tirs.info\(at\)gov.si](mailto:tirs.info(at)gov.si) ali preko njihove spletne strani (http://ec.europa.eu/consumers/dyna/rapex/rapex_archives_en.cfm).

Standardizacija

V Direktivi o varnosti izdelkov so navedena merila za ocenjevanje varnosti izdelkov na podlagi nacionalne zakonodaje, kadar ni na voljo evropske, in na podlagi evropskih standardov, ki so objavljeni v Uradnem listu EU. Komisija je v obdobju, na katerega se nanaša poročilo, sprejela tri odločitve o skladnosti standardov z določbami Direktive o varnosti izdelkov. Na katere izdelke so se nanašale, v poročilu ni navedla.

Evropska komisija načrtuje v letu 2009 uvedbo in dopolnitve standardov za izboljšanje varnosti opreme za otroke (za spanje, hranjenje, kopanje in prevoz). Pripraviti namerava tudi strategijo za izboljšanje varnosti pred požari v stanovanjih. Po njenem prepričanju je treba izboljšati varnost pohištva, televizijskih aparatov, opreme za stanovanja, oblačil. Za te izdelke je v veljavi veliko standardov, ki jih proizvajalci lahko prostovoljno uporabijo, a to ni dovolj. Najprej je treba zbrati informacije o kemikalijah, ki preprečujejo, da bi se izdelek vnel in začel goreti.

Informacije o novih evropskih standardih, ki bodo v podporo omenjeni direktivi, lahko zainteresirani dobijo na Slovenskem inštitutu za standardizacijo, Kontaktna točka, e-naslov: info@sist.si, tel. +386 1 478 30 68.

Koristne informacije:

- Poročilo: http://ec.europa.eu/consumers/safety/prod_legis/docs/report_impl_gpsd_en.pdf
- Spletna stran projekta EMARS: <http://www.emars.eu/>
- Spletna stran RAPEX: http://ec.europa.eu/consumers/dyna/rapex/rapex_archives_en.cfm